

Dosarul nr. 3ra-700/19

prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (Djeta Chistol)

instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (Anatolie Minciuna, Victoria Sîrbu, Viorica Mihaila)

ÎNCHEIERE

18 septembrie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Oleg Sternioală
Iurie Bejenaru
Sveatoslav Moldovan

examinând admisibilitatea recursurilor depuse de Consiliul municipal Chișinău, reprezentat de Cristina Damian, și de Varvara Andronachi, Ion Dicu și Iurii Russu, reprezentați de avocatul Natalia Covaliov,

în cauza de contencios administrativ intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Varvara Andronachi, Ion Dicu și Iurii Russu împotriva Consiliului municipal Chișinău cu privire la contestarea actului administrativ,

împotriva deciziei din 20 februarie 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a admis apelul declarat de Varvara Andronachi, Ion Dicu și Iurii Russu, s-a casat hotărârea din 14 iunie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, și s-a pronunțat o hotărâre nouă prin care s-a admis parțial acțiunea depusă de Varvara Andronachi, Ion Dicu și Iurii Russu,

constată:

La 18 ianuarie 2017, Varvara Andronachi, Ion Dicu și Iurii Russu au depus cerere de chemare în judecată în instanța de contencios administrativ împotriva Consiliului municipal Chișinău cu privire la contestarea actului administrativ.

În motivarea acțiunii reclamanții au invocat că dețin cu drept de proprietate privată construcțiile din str. XXXXX, mun. Chișinău.

La 09 decembrie 2016, s-au adresat Consiliului municipal Chișinău cu cerere, înregistrată sub nr. 11748/16, prin care au solicitat în temeiul articolului 11 din Codul funciar transmiterea în proprietate (privatizare) a terenului aferent casei din str. XXXXX, mun. Chișinău, pentru deservirea construcțiilor deținute cu drept de proprietate, însă nu au primit nici un răspuns.

Conform articolului 9 pct. 5) din Codul funciar, repartizarea și retragerea terenurilor ține de competența consiliilor raionale și municipale, în modul stabilit de lege.

Articolul 11 din Codul funciar statuează că, autoritățile administrației publice locale atribuie cetățenilor terenuri fără plată, eliberându-le titluri de proprietate, trec (în limita normelor de urbanism, iar dacă aceasta nu este posibil, reieșind din suprafața reală a terenului ce deservește construcțiile) terenurile aferente caselor de locuit cu mai multe apartamente privatizate, care nu constituie blocuri, în

proprietatea comună în diviziune a proprietarilor apartamentelor, proporțional suprafeței privatizate de fiecare.

Conform articolului 9 alin. (2) și (4) din Legea nr. 1308 din 25 iulie 1997 privind prețul normativ și modul de vânzare-cumpărare a pământului, dreptul de a cumpăra de la stat și de a vinde terenuri destinate construcțiilor în municipii, orașe și sate (comune) îl au persoanele fizice și persoanele juridice din Republica Moldova și investitorii străini.

Prețul terenurilor din intravilanul localităților, destinate construcțiilor, se calculează pornind de la indicii cadastrali medii, locul amplasării terenurilor, concomitent cu/sau, suprafața lor, accesul la căile de comunicații, amenajarea terenurilor.

Reclamanții Varvara Andronachi, Ion Dicu și Russu Iurii au solicitat:

- recunoașterea ca fiind ilegală nesoluționarea în termen a cererii nr. 11748/16 din 09 decembrie 2016 cu privire la atribuirea terenului din str. XXXXX, mun. Chișinău;

- obligarea Consiliului municipal Chișinău să emită actul administrativ de privatizare a terenului din str. XXXXX, mun. Chișinău.

Prin hotărârea din 14 iunie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, s-a respins ca fiind neîntemeiată acțiunea depusă de Varvara Andronachi, Ion Dicu și Iurii Russu (f.d. 57, 60-64).

Prin decizia din 20 februarie 2018 a Curții de Apel Chișinău s-a respins apelul declarat de Varvara Andronachi, Ion Dicu și Iurii Russu și s-a menținut hotărârea din 14 iunie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru (f.d. 56, 57-93).

Prin decizia din 10 octombrie 2018 a Curții Supreme de Justiție s-a admis recursul declarat de Varvara Andronachi, Ion Dicu și Iurii Russu, s-a casat decizia din 20 februarie 2018 a Curții de Apel Chișinău și s-a transmis cauza spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecători (f.d. 117-122).

În motivarea soluției instanța de recurs a reținut că, instanțele de fond nu s-au pronunțat asupra tuturor argumentelor invocate de reclamanți și pârât, precum și în partea capătului de cerere privind recunoașterea drept ilegală nesoluționarea în termen a cererii nr. 11748/16 din 09 decembrie 2016 privind transmiterea în proprietate a terenului aferent din str. XXXXX, mun. Chișinău, pentru deservirea construcțiilor deținute cu drept de proprietate de către reclamanți.

Prin decizia din 20 februarie 2019 a Curții de Apel Chișinău s-a admis apelul declarat de Varvara Andronachi, Ion Dicu și Iurii Russu; s-a casat hotărârea din 14 iunie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, și s-a emis o hotărâre nouă prin care:

S-a admis parțial acțiunea depusă de Varvara Andronachi, Ion Dicu și Iurii Russu;

S-a constatat neexaminarea în termen a cererii nr. 11748/16 din 09 decembrie 2016 depusă de Varvara Andronachi, Ion Dicu și Iurii Russu, prin care au solicitat atribuirea terenului din str. XXXXX, mun. Chișinău;

În rest, pretențiile reclamanților au fost respinse ca nefondate (f.d. 155, 156-158 recto-verso).

În motivarea soluției instanța de apel a reținut că, Varvara Andronachi, Ion Dicu și Iurii Russu nu au primit un răspuns la cererea nr. 11748/16 din 09 decembrie 2016, astfel încât aceștia nu cunosc opinia autorității publice locale pe

marginea chestiunii privind transmiterea în proprietate a terenului aferent casei din str. XXXXX, mun. Chișinău.

Pe marginea capătului de cerere privind obligarea Consiliului municipal Chișinău să emită un act administrativ, prin care să transmită Varvarei Andronachi, lui Ion Dicu și Iurii Russu în proprietate terenul aferent din str. XXXXX, mun. Chișinău, pentru deservirea construcțiilor deținute cu drept de proprietate, instanța de apel a notat că, prin prisma articolului 9 pct. 5) și articolului 11 din Codul funciar, repartizarea și retragerea terenurilor ține de competența consiliilor raionale și municipale.

Astfel, admiterea acestei pretenții ar constitui în esență o imixtiune în activitatea autorității publice locale, instanța judecătorească substituindu-și atribuțiile Consiliului municipal Chișinău.

La 11 aprilie 2019, Consiliul municipal Chișinău a depus recurs împotriva deciziei din 20 februarie 2019 a Curții de Apel Chișinău (f.d. 165-166 recto-verso).

În motivarea recursului a invocat că, instanța de apel în pct. 16 al deciziei eronat a constatat că reprezentantul Consiliului municipal Chișinău nu a fost prezent în ședința de judecată și nu a solicitat examinarea cauzei în lipsa sa.

Or, prin cererea din 12 februarie 2019, reprezentantul Consiliului municipal Chișinău a solicitat instanței de apel examinarea cauzei în lipsa sa.

Instanța de apel eronat a ajuns și la concluzia expusă în pct. 32 al deciziei, precum că autoritatea publică nu și-a exercitat sarcina de a proba faptul că a răspuns la cererea reclamanților înregistrată sub nr. 11748/16 din 09 decembrie 2016.

Cererea nr. 11748/16 din 09 decembrie 2016 este una repetată, dat fiind faptul că, anterior, la 15 septembrie 2015, reclamanții s-au adresat Consiliului municipal Chișinău cu o cerere similară, înregistrată sub numărul 01/1-20-422, la care li s-a eliberat răspunsul nr. 01/1-09-2212 din 02 noiembrie 2015.

Conform articolului 20 din Legea nr. 190 din 19 iulie 1994 cu privire la petiționare, petițiile adresate a doua oară, care nu conțin argumente ori informații noi, nu se reexaminează.

Mai mult decât atât, a fost încălcat termenul de prescripție de 30 de zile de adresare în instanță, deoarece acesta a început să curgă din data de 09 octombrie 2015, când reclamanților li s-a comunicat răspunsul Consiliului municipal Chișinău la cererea prealabilă, iar cererea de chemare în judecată a fost depusă la 18 ianuarie 2017.

Judecând cauza, instanța de apel nu a ținut cont de Hotărârile explicative ale Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 8 din 22 decembrie 2014 „Cu privire la practica aplicării de către instanțele judecătorești a legislației funciare”, nr. 10 din 30 octombrie 2009 „Cu privire la practica aplicării de către instanțele de contencios administrativ a unor prevederi ale Legii contenciosului administrativ”, precum și de Opinia consultativă a Curții Supreme de Justiție nr. 7 din 01 noiembrie 2012 „Cu privire la examinarea cererilor despre recunoașterea dreptului de proprietate asupra construcțiilor neautorizate”.

În sensul acestor hotărâri explicative și a opiniei consultative, instanța de judecată nu poate obliga autoritatea publică locală să emită o decizie cu privire la transmiterea în proprietate/privatizare a terenului solicitat de către reclamanți, deoarece acest fapt ar constitui o substituție a atribuțiilor autorităților publice.

Consiliul municipal Chișinău a solicitat casarea deciziei din 20 februarie 2019 a Curții de Apel Chișinău, cu menținerea hotărârii din 14 iunie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

La 12 aprilie 2019, Varvara Andronachi, Ion Dicu și Iurii Russu, reprezentați de avocatul Natalia Covaliov, au depus recurs împotriva deciziei din 20 februarie 2019 a Curții de Apel Chișinău.

În motivarea recursului au invocat că, instanța de apel a interpretat în mod eronat prevederile articolelor 9 și 11 din Codul funciar, articolului 9 din Legea nr. 1308 din 25 iulie 1997 privind prețul normativ și modul de vânzare-cumpărare a pământului.

La judecarea cauzei instanța de apel nu a ținut cont de Hotărârea explicativă a Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 8 din 22 decembrie 2014 „Cu privire la practica aplicării de către instanțele judecătorești a legislației funciare”, care statuează că instanța de contencios administrativ este în drept de a interveni în relațiile de privatizare a terenurilor în condițiile stipulate la articolul 11 din Codul funciar.

La fel, instanța de apel a aplicat Hotărârea Guvernului nr. 1428 din 16 decembrie 2008, care nu trebuia să fie aplicată. Mai mult decât atât, instanța de apel nici nu a indicat expres care normă din acest Regulament este aplicabil speței.

Curtea de Apel Chișinău neîntemeiat a concluzionat și faptul că terenul urmează a fi vândut la licitație, deoarece pe acest teren reclamantii dețin o construcție cu drept de proprietate, care a fost înregistrat în Registrul bunurilor imobile.

Varvara Andronachi, Ion Dicu și Iurii Russu, reprezentați de avocatul Natalia Covaliov au solicitat casarea deciziei din 20 februarie 2019 a Curții de Apel Chișinău și a hotărârii din 14 iunie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, cu pronunțarea unei hotărâri noi, prin care să fie admisă integral acțiunea.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că prezentul litigiu a fost soluționat în baza Legii contenciosului administrativ nr. 793 din 10 februarie 2000.

Prin Legea nr. 116 din data de 19 iulie 2018, a fost adoptat Codul administrativ al Republicii Moldova.

Conform articolului 257 alin. (1) din Codul administrativ, prezentul cod intră în vigoare la 01 aprilie 2019, iar potrivit alin. (2), la data intrării în vigoare a prezentului cod se abrogă Legea contenciosului administrativ nr. 793 din 10 februarie 2000.

Conform articolului 258 alin. (3) din Codul administrativ, procedurile de contencios administrativ inițiate până la intrarea în vigoare a prezentului cod se vor examina în continuare, după intrarea în vigoare a prezentului cod, conform prevederilor prezentului cod. Prin derogare, admisibilitatea unei astfel de acțiuni în contenciosul administrativ se va face conform prevederilor în vigoare până la intrarea în vigoare a prezentului cod. Prevederile prezentului alineat se vor aplica corespunzător pentru procedurile de apel, de recurs și de contestare cu recurs a încheierilor judecătorești.

Din sensul normei de drept enunțate urmează că legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale, însă rezultând din aceeași normă legală, completul specializat va examina admisibilitatea cererii de recurs prin prisma prevederilor Codului de procedură civilă, având în vedere că

prezenta procedură de contencios administrativ a fost inițiată până la intrarea în vigoare a Codului administrativ.

În conformitate cu articolul 434 din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Decizia Curții de Apel Chișinău a fost emisă la 20 februarie 2019.

Cererile de recurs au fost depuse la 11 aprilie 2019 și respectiv 12 aprilie 2019 (f.d. 165, 173), adică în termen de 2 luni de la data emiterii actului de dispoziție a instanței de apel.

Examinând temeiurile recursurilor în raport cu materialele cauzei, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție le consideră inadmisibile, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursurile depuse de Consiliul municipal Chișinău, reprezentat de Cristina Damian, și de Varvara Andronachi, Ion Dicu și Iurii Russu, reprezentați de avocatul Natalia Covaliov nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Or, argumentele invocate în recursuri se referă la dezacordul Consiliului municipal Chișinău, reprezentat de Cristina Damian, și Varvarei Andronachi, lui Ion Dicu și Iurii Russu, reprezentați de avocatul Natalia Covaliov cu soluția pronunțată de către instanța de apel, însă, nu relevă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau procedural, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei instanței de apel.

Totodată, completul de admisibilitate reține că recursurile exercitate conform Secțiunii a II-a au caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, urmează a fi reiterat că procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432. alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

În această ordine de idei, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție precizează că, în contextul normelor procedurale din Secțiunea a II-a, Capitolul XXXVIII din Codul de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin. (4) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 din Codul de procedură civilă, însă, din recursurile depuse nu rezultă argumentul privind încălcarea flagrantă a regulilor de apreciere a probelor.

În acest sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a relevat în jurisprudența sa constantă, rezultând din prevederile art. 6 § 1 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, că nu se impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanță de recurs, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinței pronunțate de o instanță inferioară, ca fiind lipsit de șanse de succes (cauza Rebai și alții contra Franței, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, 25 februarie 1995, nr. 26561/1995).

În circumstanțele menționate, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a declara inadmisibile recursurile depuse de Consiliul municipal Chișinău, reprezentat de Cristina Damian, și de Varvara Andronachi, Ion Dicu și Iurii Russu, reprezentați de avocatul Natalia Covaliov.

În conformitate cu art. 193, 195, 230, 258 alin. (3) din Codul administrativ, art. 270, 433 lit. a) și 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție dispune:

Recursurile depuse de Consiliul municipal Chișinău, reprezentat de Cristina Damian, și de Varvara Andronachi, Ion Dicu și Iurii Russu, reprezentați de avocatul Natalia Covaliov, se declară inadmisibile.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Oleg Sternioală

judecătorii

Iurie Bejenaru

Sveatoslav Moldovan